

OKUS PODNEBLJA

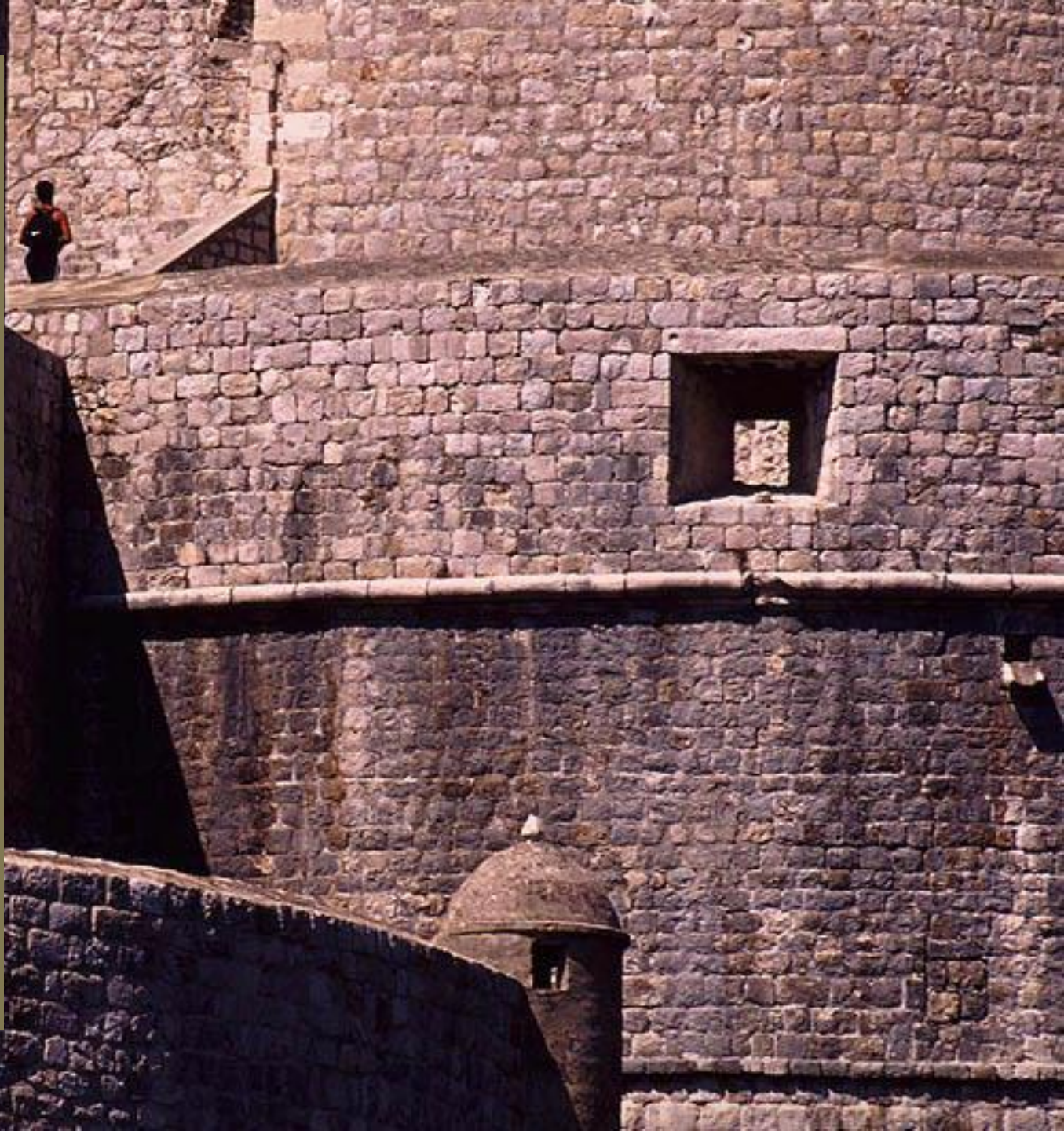
Priča o Vina Mosaica

Predstavio se kao istraživač vina, vječni zaljubljenik u njih, putnik, povremeni umjetnik, ponekad trgovac vinima i strastveni pripovjedač. Istraživao je vina širom svijeta, od Adelaidea do Burgundije, od Čilea do Doura i putujući zapisivao svoje dojmove.

Sad se našao u Dubrovniku, ne zbog šetnje zidinama, već kako bi se ukrcao na vinsku Odiseju po Hrvatskoj. Kažu da je riječ o bogatstvima iz davnih vremena te o vinima iz budućih, no on je tu da bi ih istražio, iskušao i uživao u njima. Prvi put na Jadranu, trajektom je zaplovio uz dalmatinsku obalu, oko njena vinorodnog otočja, ne očekujući mnogo, no ovdje je pronašao korijene hrvatskih vina.

Poglavlje I

MOSAICA DALMATIA

Vina svjetske baštine

Dalmatia

Na Visu je naišao na prve tragove drevnih posjetitelja, Grka, koji su uzgajali vino i izradili prve mozaike, one s uzorkom oblutaka i amfora, riba i čudesnih morskih stvorenja.

Na Korčuli, blagujući
ukusne škampe na
žaru, otkrio je pošip –
sličan semillonu, i
rodno mjesto Marca
Pola.

Prešao je preko mora
poluotok Pelješac, penjući
se magarcem uz strme
obronke dingača, da bi
kušao snažna vina iz
lepeze plavac mali.
Kako li im to uspijeva, na
tim padinama, pod vrućim
suncem u ogledalu
dubokog mora (*"Najluđe
mjesto na svijetu, za
pravljenje vina"*, rekao je
Michel Rolland)? Vidio je
Dalmaciju i korijene njenih
vinograda, što crpe snagu
iz škrte zemlje. A ovdje je
tek osjetio okus podneblja.

Na Hvaru je pronašao još starije korijene – kulturno i materijalno. Izvan drevnoga otočkog središta Staroga Grada prošao je vinogradima koji čine povijest Dalmacije. Ovdje vinski trs raste već više od dva i pol tisućljeća – u najstarijem na svijetu, stalno obrađivanom vinogradu, pod zaštitom Unesca, rastu vina svjetske baštine.

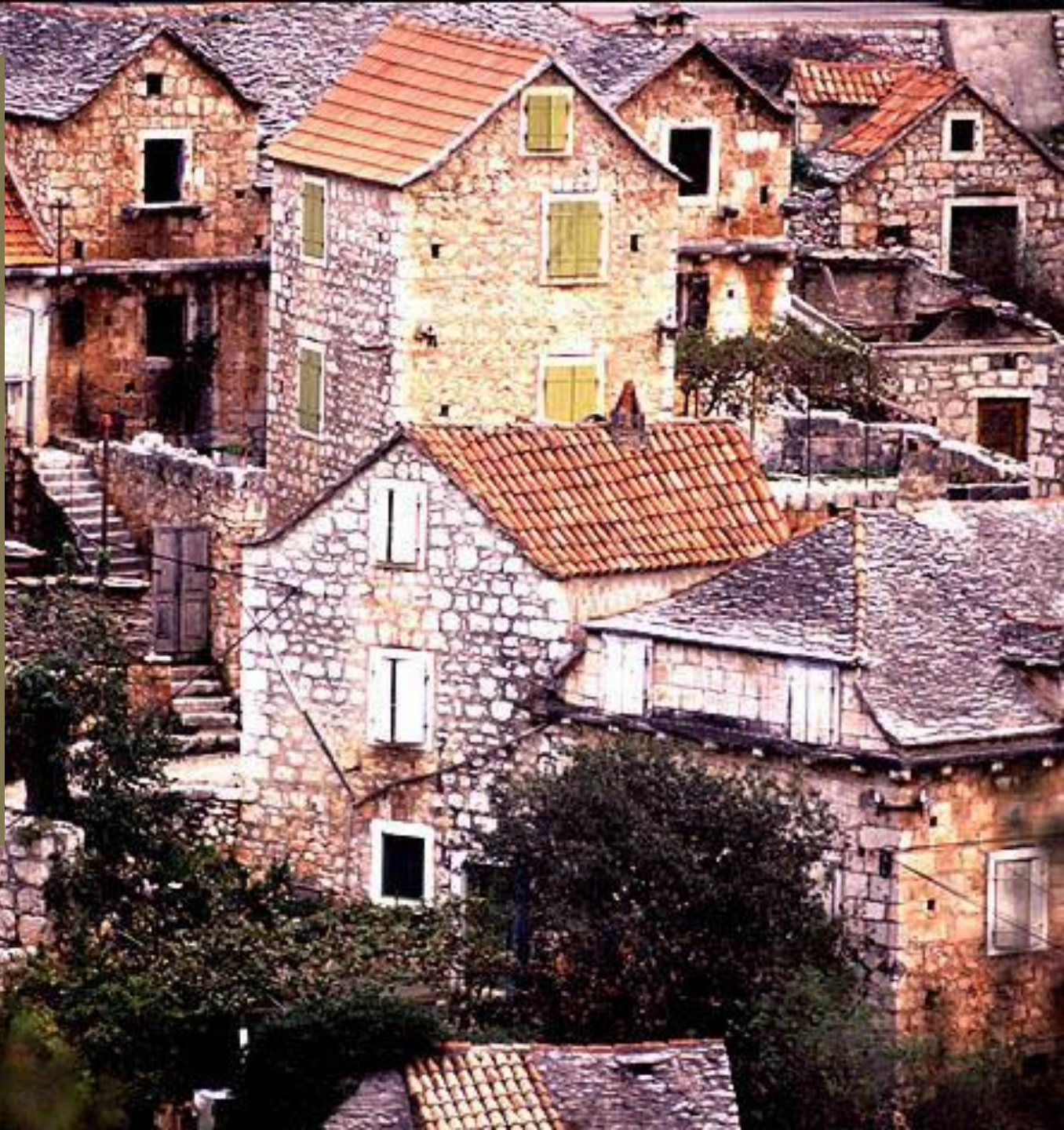

Ponizan pred
poviješću i
bogatstvom sorti
vina, naš vinski
istraživač otplovio je
do Splita i obližnjih
Kaštela, čiji su
vinogradi
osvjedočeni preci
kalifornijskog
zinfandela – izvornog
zina.

Još svjetske baštine i
još mozaika čekalo
ga je u Trogiru i
Splitu,

A na putu do Brača, prvi je put bacio pogled na onaj klasični mozaik s uzorkom šahovnice, koji će kasnije često vidati. Pod tim amblemom krije se hrvatsko usvojeno helenističko-romansko nasljeđe: jer korijeni dalmatinske raznolikosti i bogatstva zaista su dio ***Mosaica Croatia.***

Dok ga je brod nosio
prema sjeveru uzduž
jadranske obale,
pored primoštenskih
vinograda, također
dijela svjetske
baštine, okusio je
njihov najbolji babić i
o njemu zabilježio:
*„Pržeće jarko sunce,
snažno tamnocrveno
vino, žilavi magarčić i
čudesna morska bića
– sve povezano
kristalnim plavetnilom
mora i krajobrazom
pečene zemlje.”*

U njegovoj se crtaćoj
mapi sam od sebe
počeo stvarati njegov
vlastiti mozaik, topla
priča koja će ga
grijati tijekom mnogih
zima, poput sanduka
vina svjetske baštine.

Poglavlje II

MOSAICA ISTRIA

Posvećenje proljeća

Istria & Kvarner

Čim je nogom kročio
s broda, osjetio je
razliku. Hladnije
podneblje bez
sumnje, ali i još
nešto: obje su regije
odavale drevnu
vladavinu Rimljana i
Mletaka. Ovdje, u
Puli – Arena i
Slavoluk, *Campanile*
i opet mozaici. Sve ih
odaje, u velikom stilu.

No nešto više od
morske razdaljine
dijelilo je Istru od
Dalmacije. Uz rižoto
od sipa i svijetlu
malvaziju, čuo je
priču o *Istri Magici*, o
vilama i veselim
dusima koji su noću
sagradili Pulu. Leži li
odgovor ovdje?
Možda će mu vinske
ceste pokazati istinu.

Vozeći prema sjeveru, crvena zemlja i niski vinogradi bili su posve drukčiji od suncem oprženih padina Dalmacije, a u bazilici u Poreču, okruženoj velikim bizantinskim mozaicima, osjetio je početke drukčijega kulturnog puta.

Okrećući se prema unutrašnjosti i zelenom srcu Istre, penjući se zelenim obroncima ka bjeljem tlu, mogao je razumjeti usporedbu s Toskanom, no nije se s njom u potpunosti slagao. Ovo je netaknuto, manje naseljeno, više umbrijsko, a nadasve mistično. Baš kako mu je to rekao za ručkom poetični mladi lokalni vinar: “Ovdje ima nešto u zraku.”

Zastali su na putu na lagani ručak – *pršut*, sir i prštavi Teran – pod rascijepljenim palim drvetom, pod otvorenim nebom. Njegov mu je novi prijatelj tada mnogo toga pripovijedao. Da, njihova su vina blagoslovljena mješavinom klima, alpske i mediteranske, a imaju prirodnu svježinu i vitalnost koja manjka vinima na jugu. Ali čovjek je ovdje odigrao najvažniju ulogu. A tko bi to bio nego "čovjek sa zemlje"?

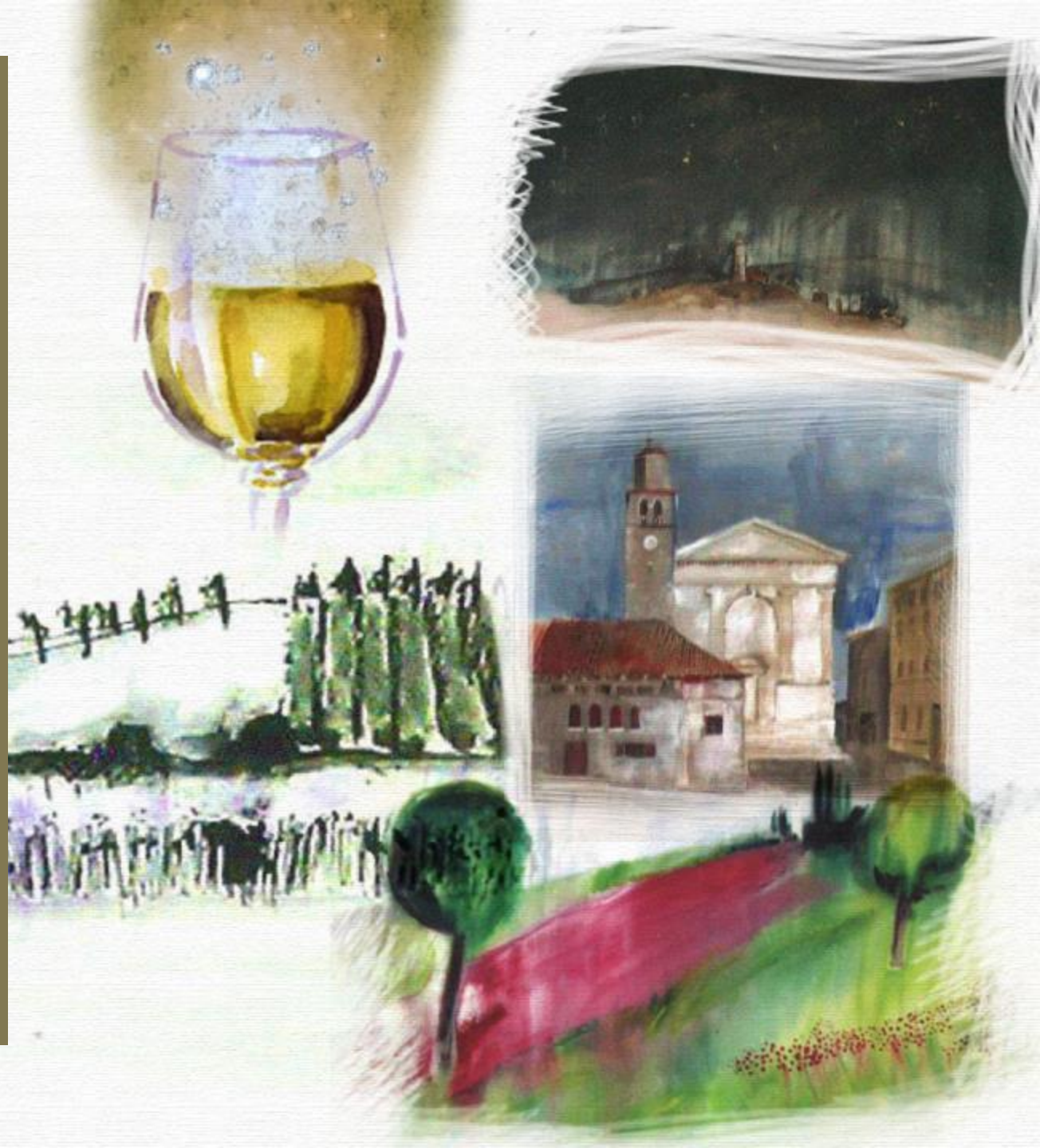
Na toj istoj zemlji,
njegov je djed rođen
u Austro-Ugarskoj
Monarhiji, otac u
Italiji, on sam u bivšoj
Jugoslaviji – a svi su
rođeni u istoj kući.
*“Od Austrije smo
naslijedili ozbiljnost
pri radu, a od Italije
želju da učinimo
najbolje što
možemo”.*

Ovdje, na ovim
brdima, gdje se klima
i kultura isprepliću uz
povjetarac, nazdravili
su tomu šarolikom
istarskomu mozaiku,
njegovom najboljom
malvazijom. Blijede
limunske žute boje,
gasila je žeđ bolje od
bijelog sauvignona, a
uz više osobnosti od
sivog pinota. A sad,
uz buket divljeg
cvijeća, mogao je
zaista okusiti
podneblje.

No nažalost, već je trebalo poći. Ostavivši čarobno brdo za sobom, zastao je na Učki, skrenuo s glavne ceste i u crtačem bloku skicirao je visoko među oblacima *Campanilu* nad plavim morem, veliku ribu iz Poreča i kozu koja brsti travke pod brdom, a visoko gore, čašu punu zvjezdane prašine. Mozaik se opet pojavio u njegovu crtačem bloku, no ovoga puta, iza ikona i iza vina bilo je nešto više, nešto istarsko u zraku. Začuo je *posvećenje proljeća*.

Poglavlje III

Mosaica Slavonija i Podunavlje – čisto zlato

Slavonia &
Croatian Danube

Kad je stigao u Zagreb, naš je istraživač prošetao gradom kako bi sam proučio mozaikom pokriven krov crkve svetog Marka, austrougarsku inačicu ove klasične forme. „Kakvo savršeno hrvatsko”, pomislio je, „multikulturno spajanje Dalmacije, Istre i Slavonije u mozaik!” Slavonija je bila njegovo iduće odredište.

Vlak ga je odveo u njeno kulturno i trgovačko središte, u Osijek, na putu do Dunava. Nije znao da i Hrvatska leži na toj velebnoj rijeci; znao je malo o unutrašnjosti Hrvatske, ali sada je počeo otkrivati njenu važnost.

Putovanje ga je odvelo na istok do Panonske doline, Save na jugu, Drave na sjeveru, dok obje rijeke neizostavno utječu u Dunav. Baš kao što je Panonsko more to činilo prije šest stotina tisuća godina, ostavljajući za sobom bogato lesno tlo koje je moglo hraniti čitavu Europu i na kojem rastu vina koja je došao kušati.

This is a historical map of the Danube region, likely from a 16th-century travelogue or map. The map shows the Danube River (Danubius) flowing through a landscape with numerous towns, castles, and forests. The map is labeled with various place names in Latin and German, including 'Danubius', 'Vienna', 'Buda', and 'Pest'. The style is characteristic of 16th-century cartography, with a focus on geographical features and urban centers.

[illegible]

U zoru se odvezao
prema jugu: odao je
počast Vukovaru i
nastavio do Iloka,
istočne ikone
Hrvatske, dok je
sunce zlatom bojilo
Dunav. U Iločkim
podrumima, papinska
je obitelj buteljirala
svoja vina još dva
stoljeća prije no što
su posađeni prvi
bordoški vinogradi.
Aromatična vina s
istočnim obećanjem.

Još za dana prošao
je kroz šume
slavonskoga hrasta,
izvora najboljih bačvi,
i prošao uz mnoga
seoska imanja.
Ručao je kulen uz
merlot voćnog okusa,
u prirodnom
rezervatu Kopački rit,
tiho proučavajući
bjelorepog orla,
prvoga kojeg je ikad
vidio.

U blizini, s brda Goldberg, s graševinom u ruci, promatrao je Eugenovo nasljeđe, odnosno nasljeđe pobjednika nad Turcima, princa hrvatskog Dunava, i naplavljenju zemlju koja donosi plodove već tri stotine godina.

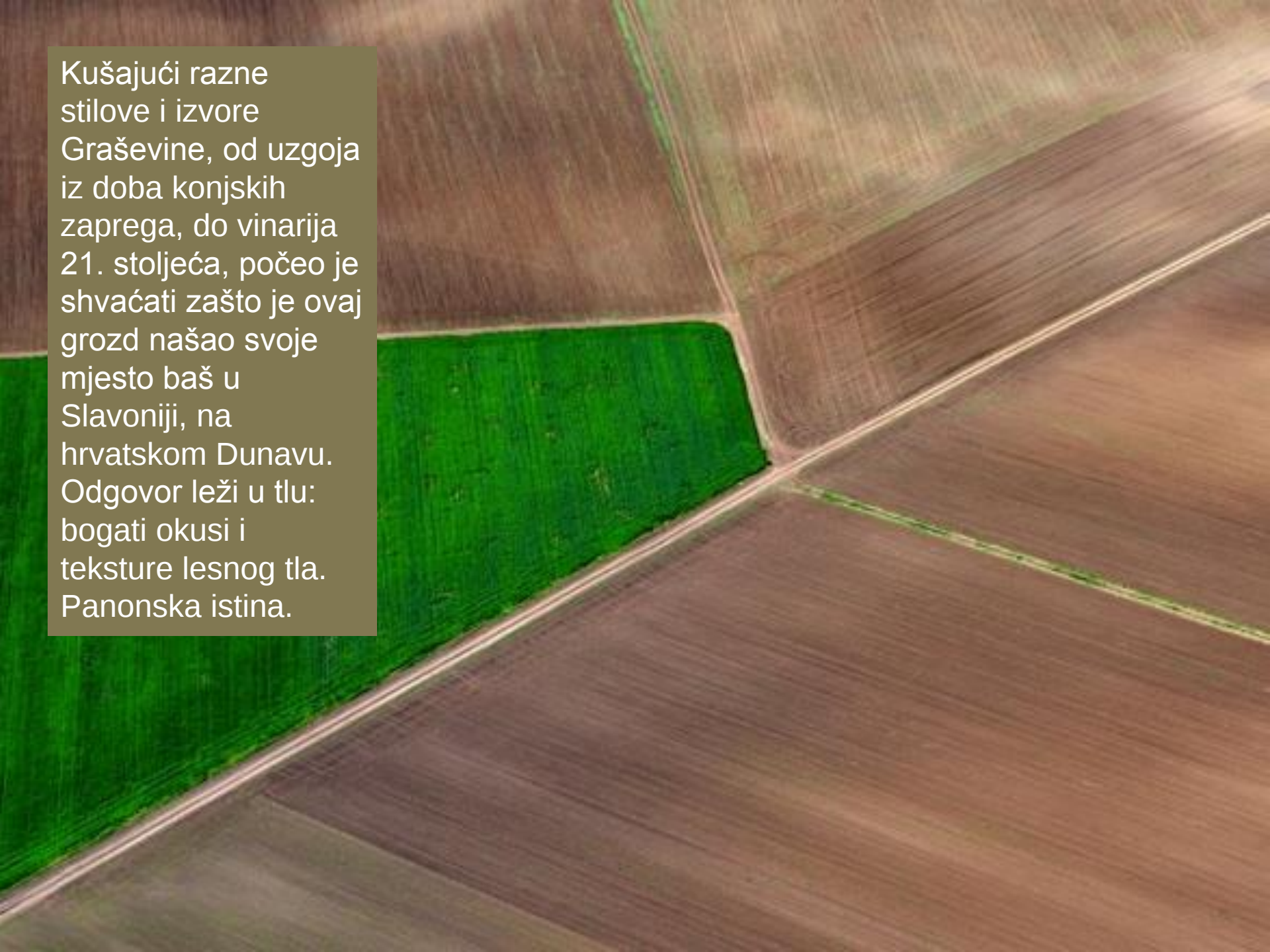
No, mnogo ranije,
Rimljani su kročili
ovim tlom, pod
okriljem orla, pod tim
istim velikim nebom i
proizvodili su vino u
dunavskom bazenu,
davno prije
austroougarskog
carstva. Kad je naš
istraživač stigao u
Kutjevo, zalazak
sunca okupao je
“*Vallis Aureu*” –
Zlatnu dolinu – i
odmah je uvidio
zašto vinari tvrde da
je ovaj kraj dom
zlatne Graševine.

Ovdje se nalazi najstariji podrum Hrvatske, sa svojim povijesnim mozaikom vlasnika i utjecaja, od cistercita do jezuita, Rimljana, Mađara, pa sve do Turaka.

Kušajući razne
stilove i izvore
Graševine, od uzgoja
iz doba konjskih
zaprega, do vinarija
21. stoljeća, počeo je
shvaćati zašto je ovaj
grozd našao svoje
mjesto baš u
Slavoniji, na
hrvatskom Dunavu.
Odgovor leži u tlu:
bogati okusi i
teksture lesnog tla.
Panonska istina.

Za razliku od drugih
vinskih regija, ovdje
je Graševina postala
važna specijalnost,
uz izvorno ime i
izvorni karakter -
“vino milosti”. Za one
koji uživaju u teksturi
chardonnaya, ovo je
izvorna alternativa s
regionalnim
karakterom.
Vino za sparne ljetne
večeri na Dunavu.
U njemu zaista
možete okusiti
podneblje.

Prije no što je napustio svoje domaćine u Kutjevu, ispunjen njihovom gostoljubivošću, ponovno je skicirao svoje dojmove: orao, križ, hrast... – svaki od njih povezuje Slavoniju i hrvatski Dunav i svi se, baš kao i njihova Graševina, kupaju u zlatu. Čistom zlatu.

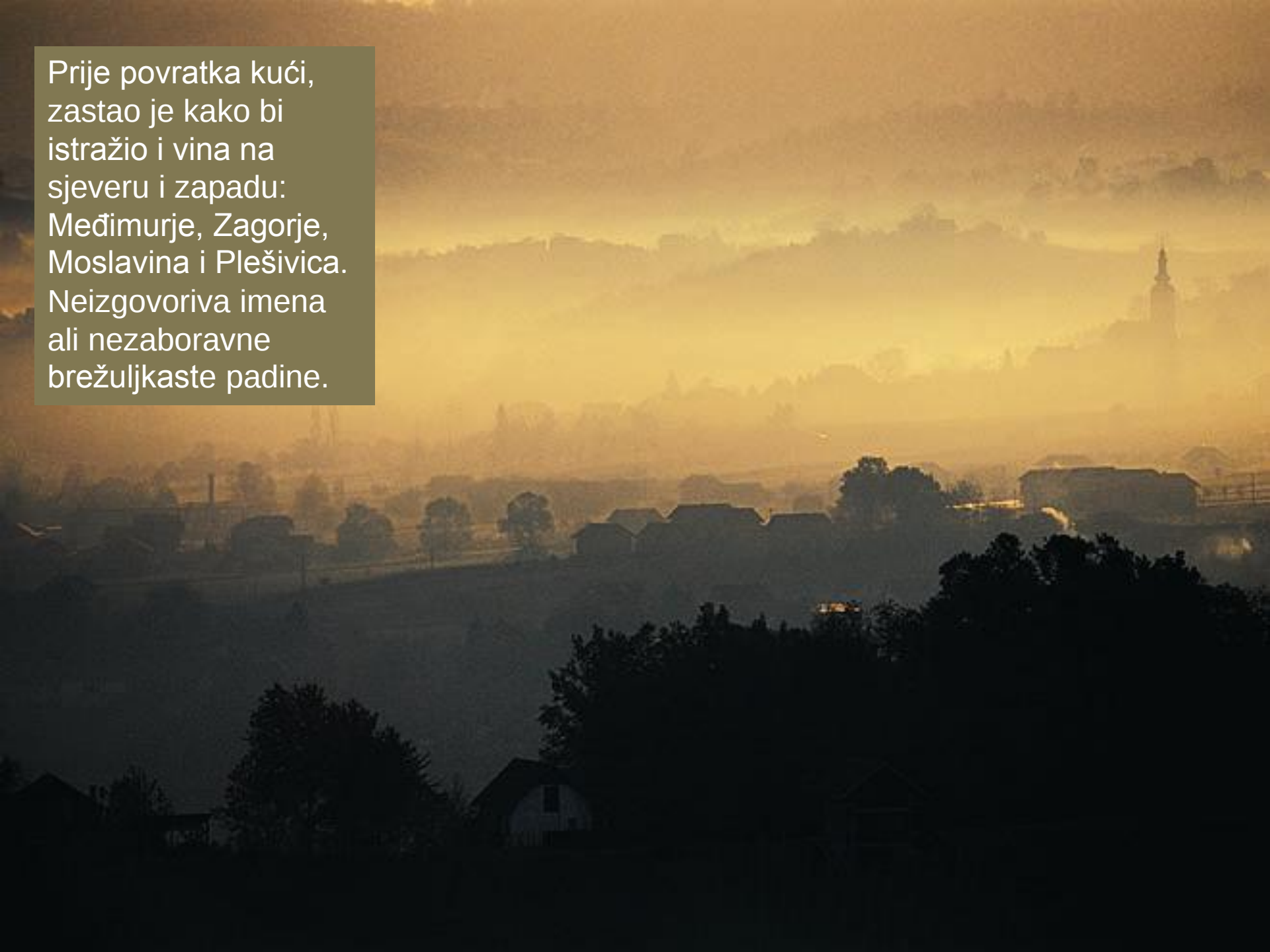
Poglavlje IV

Sjeverna hrvatska vina: vina bregovitih krajeva

Croatian Uplands

Prije povratka kući,
zastao je kako bi
istražio i vina na
sjeveru i zapadu:
Međimurje, Zagorje,
Moslavina i Plešivica.
Neizgovoriva imena
ali nezaboravne
brežuljkaste padine.

Svako od tih vina ima vlastitu osobnost, ali imaju i mnogo zajedničkog: Uvijek su to mala ili obiteljska vinogradarstva koja rade u vlastitim malim podrumima uz okućnicu (klet), uz šume staroga hrasta i tise, blizu skromnih seoskih crkvi ili raskošnih baroknih dvoraca – podsjetnika na slavnu prošlost, na svježoj klimi, na suncu koje kupava brežuljkaste vinograde.

Vrste grožđa mogu se razlikovati – pinot, rizling, sauvignon – ali većina njih proizvodi vina osvježavajućega, britkog, brežuljkastoga karaktera. Lokalni stručnjaci predlažu i zajedničko ime – breg.

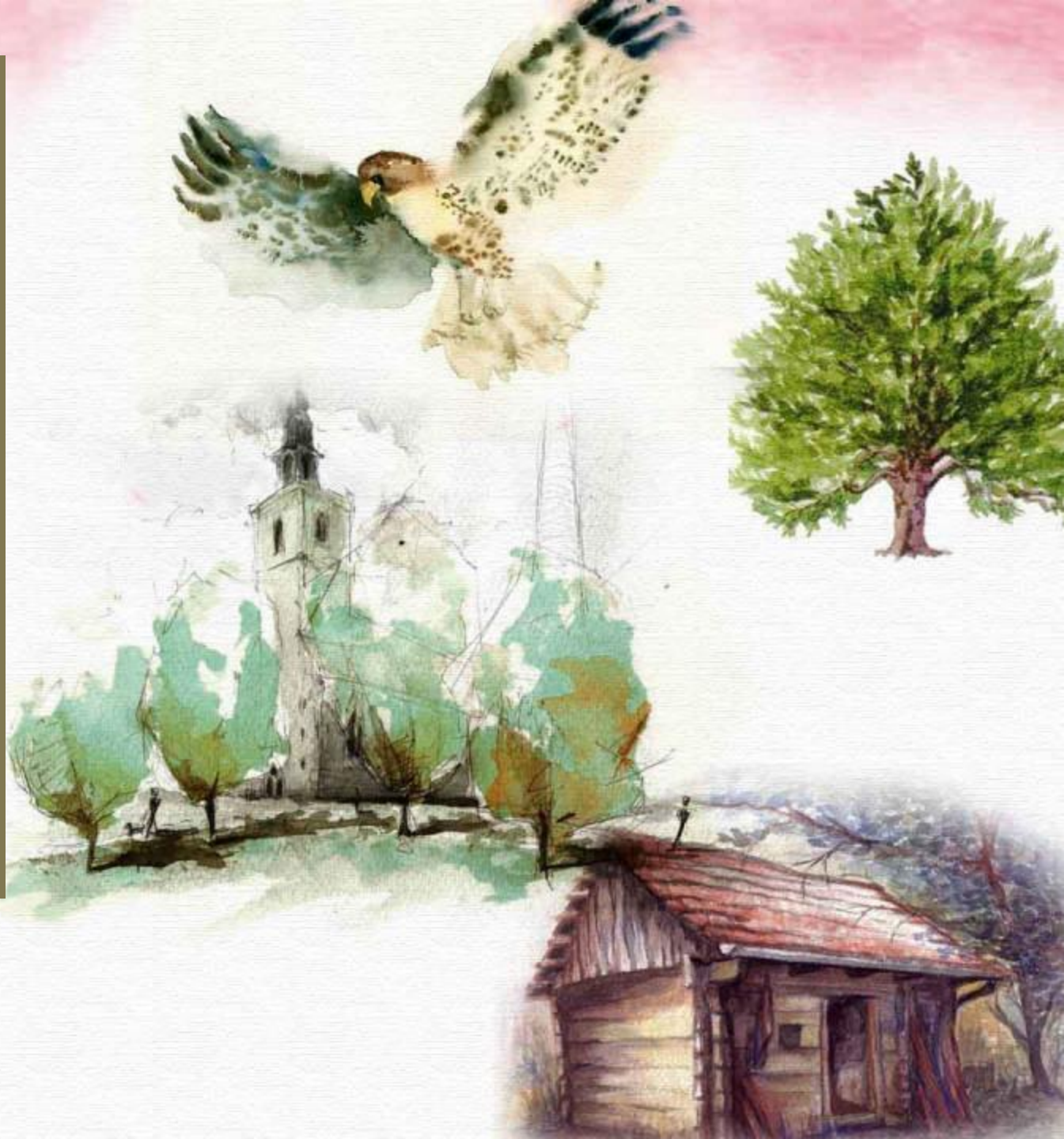
Ali, bez obzira na to je li riječ o zagorskom ili plešivičkom bregu, zasnovanom na bijelom sauvignonu ili rizlingu jednog ili drugog proizvođača, ta vina uvijek nepogrešivo odaju okus vina s bregova: okus bregovite Hrvatske.

U jednom danu
prehodao je čitav
mozaik brežuljaka,
od panonskih
istočnih, do zapadnih
granica, i sad je
sjedio na vrhu
brežuljka, uz čašu
prepoznatljivoga
hrvatskog vina.

Posljednji je put na svom putovanju otvorio crtaći blok i njegova se ruka s lakoćom kretala, prisjećajući se mjesta na kojem je vidio sokola, i drvo tise, seosku crkvicu i tipičnu klet, i mjesta na kojem je nebo bilo neobično crvene boje – i znao je da je ovdje u unutrašnjosti Hrvatske, pronašao dom hrvatskoga crvenog.

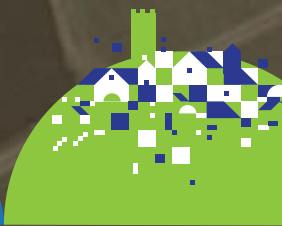

Ovo je mjesto na kojem su generacije vinogradara stvarale novu tradiciju, novi mozaik, na hrvatskim „bregima”. Ime ga je podsjetilo na Churchilla, na mračne dane rata, kad se tek naslućivala nada u bolju budućnost, kad se govorilo o “širokim osunčanim brežuljcima”, naprijed na horizontu. Ovdje je mogao osjetiti da Vina Croatia imaju svjetlu budućnost. Još jednom – mogao je okusiti mjesto.

Poglavlje V

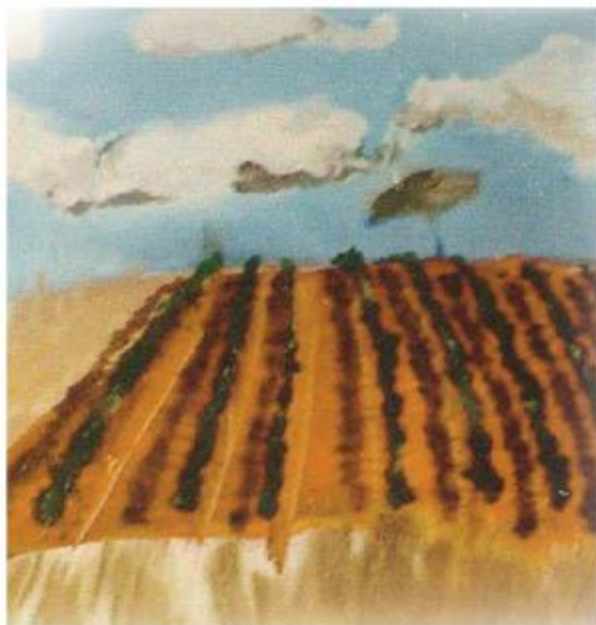
VINA CROATIA, VINA MOSAICA

Sada će se naš
istražitelj vina vratiti
kući s crtaćim
blokom punim
uspomena, a
njegovo nepce
promijenilo se
zauvijek.

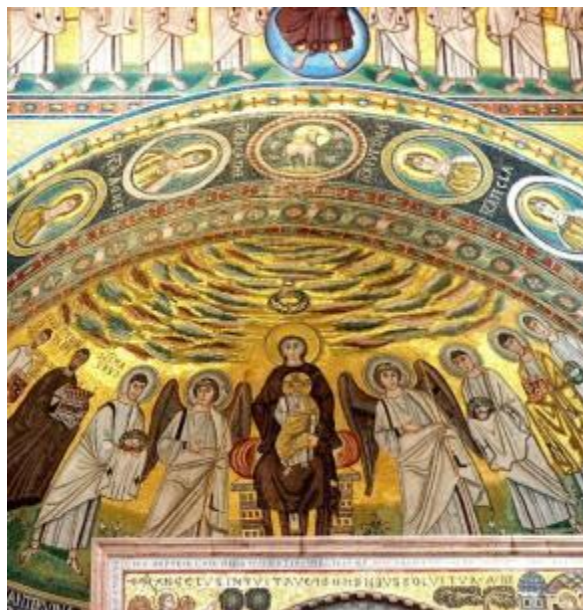
Dočekat će proljeće
uz čašu malvazije i
snivati o Istri.
Ljenčariti tijekom
sparnih ljetnih večeri
sa zlatnom
graševinom i
uspomenama na
hrvatski Dunav.
Zimske svečanosti
uz bocu plavca
malog bit će
ispunjene toplinom
dalmatinskog sunca.
Zamišljat će buduću
čašu vina bregi, s
osunčanih hrvatskih
brežuljaka.

Učinilo mu se da hrvatska vina utjelovljuju povijest izvan granica Novog svijeta i spajaju kulture kako nijedno vino Starog svijeta to ne čini. U tome je budućnost koja čeka ljubitelje vina širom svijeta da je otkriju. U mislima je već vidio vinske ture, turističke vodiče, vinske karte i internetske vodiče.

Ustvari, rado bi ih i sam pomogao stvoriti. Poslat će svoje dojmove dekanteru i crteže novim prijateljima širom hrvatskih vinskih krajeva. Možda će ih upotrijebiti dok pričaju priču **Vina Croatia** i ponovno crtaju svjetsku kartu vina ...
...uz **Vina Mosaica**.

VINA CROATIA
vina mosaica

SEKTOR ZA POLJOPRIVREDU, PREHRAMBENU INDUSTRIJU I ŠUMARSTVO
AGRICULTURE, FOOD INDUSTRY AND FORESTRY DEPARTMENT

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA